

Сендецька С. В.©

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.С.Гжиського

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО М'ЯСА ПТИЦІ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РИНКАХ

В статті проаналізовано фактори, які впливають на конкурентоспроможність м'яса птиці на вітчизняному та міжнародному ринках, визначено можливі шляхи її підвищення.

Ключові слова: конкурентоспроможність, ринок продукції птахівництва, м'ясо птиці, експорт, імпорт.

Постановка проблеми. Низький рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції на європейському і світовому ринках є одним з важливих факторів, які негативно впливають на економічну ситуацію в країні. Тому актуальними є дослідження потенційно конкурентоспроможних товарів з тим, щоб відповідні товари та послуги набули тривалих конкурентних переваг.

Одним із найбільш конкурентоспроможних секторів національної економіки є виробництво продуктів харчування, зокрема м'яса птиці. Птахівнича галузь традиційно була і на сьогоднішній день залишається важливою складовою у забезпеченні населення продуктами харчування, а переробної промисловості – сировиною. Протягом останніх років м'ясо птиці є одним з найдоступніших джерел тваринного білку і багатьох поживних речовин у споживчому кошику населення. Завдяки поєднанню державних і ринкових механізмів регулювання ринку птахопідприємства зуміли подолати кризові явища кінця 90-х років і налагодити високотехнологічне виробництво. Сьогодні промислове птахівництво – це одна з небагатьох тваринницьких галузей, яка динамічно розвивається. Україна має можливості для того, щоб не лише поліпшити внутрішнє забезпечення, але й збільшити експорт м'яса птиці, проте потрібно підвищити конкурентоспроможність цієї продукції.

Питання визначення конкурентоспроможності продукції та суб'єктів господарювання достатньо широко висвітлені у науковій літературі. Вони розглядаються у публікаціях українських (Андрійчука В. Г., Балабанової Л. В., Зіновчука В. В., Кардаша В. Я., Куденко Н. В., Маліка М. Й., Осташко Т. О., Перерви П. Г., Павленко О. М., Решетнікової І. Л., Савчука А. В., Ситника В. П., Тивончука І. О., Швеця В. Є. та ін.) та зарубіжних (Котлера Ф., Плясункова А. В., Портера М., Фехнера І., Христоффера М. та ін.) авторів. Дослідження проблем розвитку птахівництва та функціонування ринку продукції цієї галузі присвячені грунтовні праці Мельника Б. А., Миніва Р. М., Топіхі В. І., Ярошенко Ф.О., Ясіновської І. Ф. та інших авторів. Відзначаючи вагомість їх наукового доробку, слід зазначити, що досліджень, пов'язаних з

© Сендецька С. В., 2013

визначенням механізмів, які дадуть змогу підвищити конкурентоспроможність продукції вітчизняних птахопідприємств є порівняно мало.

Матеріали і методи. В даному дослідженні застосовувалися методи математичної статистики, дані статистичної звітності, Інтернет-ресурси.

Результати дослідження. В останні роки суттєво зростає частка споживання м'ясо птиці в загальній структурі споживання м'яса населенням України. Основною причиною цього є значно нижча його ціна порівняно з яловичною і свининою, що робить м'ясо птиці економічно доступним для широких верств населення.

Обмеження пропозиції на внутрішньому ринку з боку виробників свинини і яловичини сприяло зміцненню конкурентних позицій продукції птахівництва. Обсяги виробництва м'яса птиці у 2011 р. становили майже 40% у загальних обсягах виробництва м'яса в Україні.

Дослідження показують наявність тісного кореляційного зв'язку (0,95) між споживанням м'яса птиці і рівнем доходів населення (рис. 1).

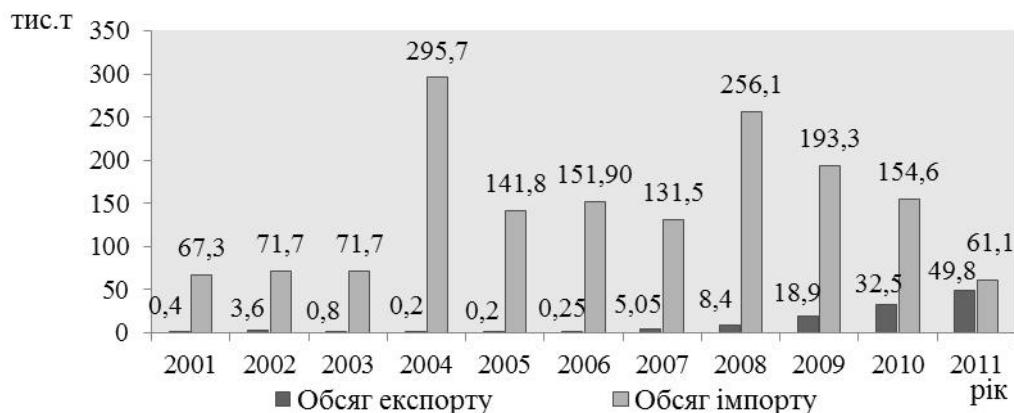

Рис. 1. Споживання м'яса птиці та наявних доходів населення на 1 особу в Україні.

Джерело: за даними Державного комітету статистики України.

Проте щодо птахівничих підприємств проблема конкурентоспроможності набуває особливої гостроти, тому що на ринку вони діють в умовах жорсткої конкуренції із зарубіжними виробниками м'яса птиці. Аналіз зовнішньої торгівлі м'ясом птиці свідчить, що для України характерне від'ємне сальдо. На початку 2000-х років експорт українського м'яса птиці був незначним і у 2004-2006 рр. становив в середньому 200-250 т за рік. (рис. 2). Це можна пояснити дуже високим рівнем внутрішнього попиту та високими, порівняно з іншими країнами, цінами на м'ясо птиці. Лише з 2007 р. спостерігаємо суттєве зростання експорту. У 2011 році складав уже 49,8 тис. т. Українське м'ясо птиці експортували головним чином у Казахстан, Росію, Молдову і В'єтнам.

Імпорт в Україну м'ясо птиці зростав з 2001 до 2004 року. Переважно продукцію завозили за пільговою схемою на території пріоритетного розвитку й вільних економічних зон, тобто без сплати ПДВ і митного збору. В Україну надходило м'ясо птиці переважно з країн ЄС і Бразилії. Найбільше м'ясо птиці поставлено в Україну у 2004 р., а у 2005 році імпорт скоротився майже удвічі, що пов'язано з припиненням діяльності вільних економічних зон та зон пріоритетного розвитку, які згодом знову були відновлені. У 2008 р. обсяги імпорту м'яса птиці зросли майже в 1,5 рази, що зумовлено передусім вступом України до СОТ. За минулі 3 роки обсяги імпорту суттєво скоротилися і становили у 2011 р. 61,1 тис. т.

Рис. 2. Експорт-імпорт м'яса птиці в Україні за 2001-2011 рр.

Джерело: за даними Державного комітету статистики України.

Дослідження показників конкурентоспроможності свідчить, про тісний взаємозв'язок категорій рентабельності і цінової конкурентоспроможності.

За даними Держкомстату України та інформаційного агентства УкрАгроКонсалт середня ціна імпортних поставок м'ясо птиці у 2011 р. склала 0,99 дол./кг або 7,91 грн/кг, в той час як середня оптова ціна зі складу виробника на охолоджене і заморожене м'ясо птиці – 14,72 грн/кг. Це майже вдвічі більше, ніж вартість імпортного м'яса птиці з урахуванням імпортного мита і ПДВ [2]. Тому завдання вибору правильної регуляторної політики держави, спрямованої на захист вітчизняних виробників курятини, є доволі актуальним. Доцільно обмежити імпорт курятини на внутрішній ринок. Вагомими підставами цього є доказ можливого демпінгу – ціна імпорту на український ринок вдвічі нижча за ціну на ринку країни – імпортера і складає відповідно \$0,99 та \$0,46 за кілограм [3].

Продукція вітчизняного птахівництва стане більш конкурентоспроможною на зовнішньому ринку, якщо в Україні буде встановлено єдиний показник вместу вологи. Кількість вологи у м'ясі птиці залежить від способу охолодження тушок. При застосуванні гідроаерозольного охолодження, який практикується в країнах ЄС, її в 3 рази менше, ніж при

використанні способу охолодження тушок зануренням у холодну воду, який поширений в Україні.

В країнах ЄС встановлені чіткі вимоги до м'яса птиці (Регламент 543/2008). Так, показник масової частки вологи, що виділяється під час розморожування м'яса, для тушок із вкладеним потрухом та охолоджених у гідроаерозолі, складає 3,3%, а для аналогічних тушок, але охолоджених у ваннах із водою, – 5,1% [1].

Об'єктивною необхідністю є державне регулювання та державна підтримка виробництва продукції птахівництва через здешевлення короткострокових та довгострокових кредитів, надання інформаційної підтримки та ініціювання техніко-технологічного переоснащення виробництва тощо. Запропоновані заходи сприятимуть підтримці вітчизняного виробника м'яса птиці та підвищенню конкурентоспроможності його продукції.

Висновки. Зважаючи на постійне загострення конкуренції на світових ринках продукції птахівництва, особливої ваги набуває завдання вибору правильної регуляторної політики держави, яка повинна бути спрямована на захист вітчизняних виробників курятини. Встановлення єдиного показника вмісту вологи дасть змогу підвищити конкурентоспроможність м'яса птиці, яке надходить на внутрішній ринок.

Література

1. Єдина норма вмісту вологи в курятині підвищить її конкурентоспроможність на зовнішньому ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/3733>.
2. Осташко Т. О. Аналіз конкурентоспроможності товарів м'ясомолочної групи на внутрішньому ринку України в умовах СОТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://amdi.org.ua/docs/Analytics/Comment_of_expert_ukr.doc.
3. Павленко О. М. Регулювання імпорту м'яса та м'ясопродуктів в умовах формування євроінтеграційних процесів України: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук : спец. 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» / О. М. Павленко. – К., 2010. – 24 с.

Summary

Sendetska S. V.

UKRAINIAN POULTRY COMPETITIVE ABILITY ON THE DOMESTIC AND INTERNATIONAL MARKETS

In this article we analyzed factors that make influence on poultry competitive ability on the domestic and international markets. Also probable ways for decreasing of poultry competitive ability were determined.

Key words: competitive ability, poultry products market, poultry meat, exports importation.

Рецензент – к.е.н., доцент Поперечний С.І.